

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ЕПИСКОП СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ"
гр. Видин, ул." кв. Нов път, ул. „Бачо Киро“№10, e-mail: ouepsofvr@abv.bg

УТВЪРДИЛ:.....
/Милотин Борисов – ДИРЕКТОР/

ПЛАН-ПРОГРАМА

за

обща и допълнителна подкрепа за личностното

развитие на учениците за учебната 2024/2025

година

I. ОСНОВНИ ИДЕИ

След семейството училището е значим фактор във формирането на личността и в изграждането на нови ролеви отношения. Училището поставя пред децата реални изисквания да взаимодействат, да се трудят, да се съобразяват, да намерят и заемат своето място в колектива и в социалната среда. Училището има своите значими функции да подпомогне порастващото дете да открие и развие своята индивидуалност; да осигури среда, в която ученикът да може да се сравнява, да се конкурира и сътрудничи, за да възпита у себе си онези умения, които ще го направят социално адаптивен и способен да се впише в общността.

Училището като институция изгражда позитивен организационен климат, създава условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

Училището самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за подкрепа за личностно развитие на детето и ученика, за изграждане на позитивен организационен климат, за утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност, които се базират на идеите и принципите на приобщаващото образование.

II. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

Общата подкрепа за личностно развитие включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на закона;
3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. Консултации по учебни предмети;
6. Кариерно ориентиране на учениците;
7. Занимания по интереси;
8. Библиотечно - информационно обслужване;
9. Грижа за здравето;
10. Поощряване с морални и материални награди;
11. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 12. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
13. Логопедична работа.

III. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

1. Дейности, свързани с екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

1.1 Обмяна на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.

Срок: постоянен
Отг.: Председатели ПУО

1.2. Изготвяне на програми за развитие на учениците с обучителни трудности.

Срок: постоянен.
Отг. Всички учители и кл. ръководители, психолог

2. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.

2.1 Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители по предмети

2.2 Психологическа подкрепа на учениците и развиване на умения за учене.

Срок: Постоянен

Отг.: психолог, педагогически съветник

3. Дейности, свързани с кариерно ориентиране на учениците.

3.1 Осигуряване на подходящи информационни материали за учениците от VII клас.

Срок: постоянен

Отг.: П. Димитрова

4. Дейности, свързани със занимания по интереси.

4.1 Обмяна на информация между учителите, родителите и учениците за установяване интересите на учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

4.2 Организиране на допълнителни културни, спортни и др. дейности и инициативи.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

4.3 Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия - тържества, конкурси, състезания, концерти.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

5. Дейности, свързани с библиотечно - информационно обслужване.

5.1 Осигуряване на достъп до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Срок: Постоянен
Отг.: П. Димитрова

6. Дейности, свързани с грижа за здравето на учениците.

6.1 Осигуряване на сигурна и безопасна материална база.

Срок: Постоянен
Отг.: Директор

6.2 Включване на учениците в спортни дейности и мероприятия - турнири, състезания.

Срок: Постоянен
Отг.: Учители по ФВС

7. Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.

7.1 Съобщаване и похвала за високите постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., за приноса им към развитието на училищната общност.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

7.2 Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.

Срок: Постоянен
Отг.: Директор, УС, учители

7.3 Материални награди за високи постижения на отделни ученици.

Срок: Постоянен
Отг.: Директор

8. Дейности, свързани с превенция на насилието.

8.1 Провеждане на индивидуална работа с учениците, станали жертва на тормоз и насилие и ученици с агресивно поведение.

Срок: Постоянен

Отг.: Координационен съвет

8.2 Попълване и анализ на анкети за насилието и тормоза в училище.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители , Координационен съвет

8.3 Консултиране на родителите и осигуряване на своевременна психологическа подкрепа на ученици в риск.

Срок: Постоянен

Отг.: кл. ръководители, психолог

8.4 Диагностициране на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаването на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство.

Срок: Постоянен

Отг.: класните ръководители, психолог

8.5 Работа на Координационния съвет при случаи на тормоз/ насилие. Периодично разглеждане на случаите.

Срок: Постоянен

Отг.: Координационния съвет

8.6 Съвместна работа с Дирекция за социално подпомагане, РПУ и други институции.

Срок: Постоянен

Отг.: психолог, кл. ръководители

9. Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.

➤ *Дейности, свързани с мотивация на учениците.*

9.1 Създаване на клубове и групови занимания по интереси.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

9.2 Осигуряване на консултации по отделните учебни предмети.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

➤ *Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.*

9.3 Оценка на индивидуалните потребности на учениците със СОП и изготвяне на план за оказване на ОПЛР или ДПЛР на учениците.

Срок: м. септември 2025г.

Отг.: Координатор, ресурсен учител

9.4 Събиране на информация за ученици в риск от отпадане и изготвяне на план за личностна подкрепа.

Срок: Постоянен

Отг.: Координатор, учители от ЕПЛР, кл. ръководители

9.5 Консултиране на ученика и/ или родителите с психолог.

Срок: Постоянен

Отг.: психолог

9.6 Насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

9.7 Налагане на санкции на учениците с проблемно поведение, съгласно ЗПУО.

Срок: Постоянен

Отг.: Директор, класни ръководители, ПС, психолог

10. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

10.1 Наблюдение на учениците и провеждане на ранна диагностика /при необходимост и заявено съгласие от родител/ на ученици от 1 клас с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Кл. ръководители – 1 клас, психолог, ресурсен учител

10.2 Определяне със заповед на директора координатор за организиране на процеса за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: м. септември 2024 г.

Отг.: Директор

10.3 Диагностициране на проблемни области на учениците с обучителни затруднения.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, психолог, ресурсен учител

10.4 Утвърждаване съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: постоянен

Отг.: Координатор

10.5 Установените екипи осигуряват консултации по предмети и психологическа подкрепа на нуждаещите се ученици.

Срок: Постоянен

Отг.: Екипи за подкрепа на личностно развитие

10.6 Насочване на учениците за индивидуална работа с психолог, педагогически съветник.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители, психолог

10.7 Осигуряване на достъп до информационни ресурси – онлайн платформи с видео уроци за учениците със СОП.

Срок: постоянен

Отг.: Координатор, ресурсен учител

10.8 Съхраняване документите на всеки ученик, с формиран екип за подкрепа за лично развитие.

Срок: Постоянен
Отг.: Координатор

10.9 Изготвяне и запознаване на педагогическия съвет с обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището.

Срок: Постоянен
Отг. Координатор

11. Дейности, свързани логопедична работа:

11.1 Осигуряване на условия за провеждане на наблюдение и тестове от логопед на учениците от начален курс. Изследване на писмената реч на учениците от начален етап. Определяне на потребностите от индивидуална логопедична работа

Срок: месец октомври
Отг.: логопед

11.2 Индивидуална работа с логопед на учениците с установени потребности.

Срок: постоянен
Отг.: логопед

МЕХАНИЗЪМ ЗА ОКАЗВАНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В УЧИЛИЩЕ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПРЕВЕНЦИЯТА НА ОБУЧИТЕЛНИТЕ ЗАТРУДНЕНИЯ

Старт: инициатива на учител и/или друг специалист или родител. Класният ръководител/учителят свиква екип с участието на учител на детето, член на координиращия екип на училището и друг специалист при необходимост.

Стъпки след стартиране:

Стъпка 1.

Екипът изслушва учител/родител или специалист иницирал начало на процедурата – събира се информация от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни деца или ученици; Източници на информация:

1. сведения от педагогически специалисти за силните страни на децата и учениците, които срещат затруднения в обучението, и на индивидуалните им нагласи по отношение на ученето и участието в образователния процес и в дейността на институцията;
2. сведения от педагогически специалисти или от социален работник за наличие на възможни рискови фактори в средата на тези деца или ученици;
3. данните от информацията, която придружава тези деца и ученици от детската градина, включително за предоставяни дейности по обща подкрепа за личностно развитие в детската градина

Стъпка 2.

Екипът се запознава се с документи релевантни със случая; данните от установяването на готовността на тези деца за училище, от логопедично изследване, портфолио и други.

Стъпка 3.

Екипът оценява силните страни на ученика и потребността от обща и/или допълнителна подкрепа; **I. При оценка за обща подкрепа – решение за обща подкрепа.**

Кога се взима такова решение:

1. Когато се установят затруднения в обучението на детето или ученика и/или има рискови фактори в средата, които може да повлияят на обучението му, но които все още не изискват предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие;
2. Когато се установи, че дете или ученик напредва значително по-бързо в обучението и развитието си от децата или учениците на неговата възраст;

II. При оценка за допълнителна подкрепа – стартира съответната процедура.

Стъпка 4

Определяне на конкретни мерки

Конкретните мерки изискват:

1. Определяне на конкретна цел – какво затруднение трябва да се преодолее;
2. Определяне на конкретни стъпки за преодоляване на затруднението – чрез допълнително обучение, консултации, логопедична работа, работа в учебните часове и други;

3. Определяне на срок и описание на резултатите от работата в края на поставения срок – постигнат напредък, преодоляно или непреодоляно затруднение, насочване за оценка на индивидуалните потребности от екип за подкрепа за личностно развитие и други.

Стъпка 5

Прилагане на конкретните мерки.

Конкретните мерки се предприемат от учителите в групата на детето или от класния ръководител на ученика в екипна работа с другите педагогически специалисти до 14 дни от установяването на случаите.

Координацията на изпълнението на конкретните мерки се осъществява от учителите в групата на детето или от класния ръководител на ученика

Дейностите задължително се осъществяват и в неучебно време, включително през ваканциите, съобразно потребностите на децата и учениците.

Стъпка 6

Преглед на напредъка

Прегледът на напредъка се прави по инициатива на класен ръководител/учител в група, учител, родител или друг специалист.

Конкретните мерки се актуализират, променят или прекратяват след преглед на напредъка на развитието на детето или ученика, извършен от учителите в групата на детето или от класния ръководител на ученика съвместно с други специалисти в училището. В случаите когато дете или ученик получава обща подкрепа и не се отчита напредък в развитието му в рамките на три месеца от началото на предоставянето на подкрепата, учителите в групата на детето, съответно класният ръководител на ученика обсъждат с координиращия екип на училището и с родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, насочването на детето или ученика за извършване на оценка на индивидуалните му потребности от екип за подкрепа за личностно развитие.

IV. ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

1. ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Работата по конкретен случай включва:

- определяне на цели и действия насочени към детето или ученика;
- формулировка на случая;
- изготвяне на план за подкрепа;
- взаимодействие и работа с подкрепящата среда;
- постигнати резултати от работата по случая.

МЕХАНИЗЪМ ЗА ОКАЗВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Старт: инициатива на учител и/или друг специалист, родител или координиращ екип на училището.

При работата се спазват приетите ПРАВИЛА за работа на Екипите за подкрепа за личностно развитие на ученици за учебната 2024/2025 година /Приложение 1/

Стъпки след стартиране:

Стъпка 1.

Създаване на екип за подкрепа за личностно развитие за конкретно дете или ученик в училището със заповед на директора.

В състава на екипа задължително участват психолог и/или педагогически съветник, както и логопед. В екипа може да участва ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето или ученика. В екипа може да се включват представители на органите за закрила на детето.

Екипът се ръководи от определения със заповедта на директора специалист от екипа.

В работата на екипа на детето или ученика участва родителят, представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето, а при необходимост и представител от съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и/или от центъра за подкрепа за личностно развитие.

Екипът работи целогодишно като провежда общите си срещи по предварително изготвен график, който включва не по-малко от две заседания месечно.

Когато не може да формира екип за подкрепа за личностно развитие на дете или ученик със специални образователни потребности, директорът на училището в 3-дневен срок от установяването на необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности изпраща заявление до директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за извършване на оценката

Оценяващи екипи, в зависимост от причината:

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от психолог, логопед, ресурсен учител, а при деца и ученици с увреден слух или с нарушено зрение – и от рехабилитатор на слуха и говора или от учител на деца и ученици с нарушено зрение, съвместно с учителите в групата/класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището.

Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици в риск се извършва от психолог и/или от социален работник в училището съвместно с учителите в групата/класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището.

Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с изяви дарби се извършва от учителите в групата/класния ръководител и от учителите, които преподават на ученика в училището, съвместно с психолога или педагогическия съветник.

Оценяват се конкретните области на изяви дарби и способности.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с хронични заболявания се извършва от психолога съвместно с учителите в групата/класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището, с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина или училището в сътрудничество с личния лекар на детето или ученика.

Оценява се здравословното състояние на детето или ученика и влиянието му върху обучението.

Стъпка 2.

Извършване на оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Оценката на индивидуалните потребности на дете или ученик е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране – силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация.

За извършването на оценката родителят, представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето, представя следните документи:

1. заявление до директора;
2. статуси от проведени предварителни изследвания и консултации – психологични, логопедични, медицински – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на детето или ученика;
3. всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на детето, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на детето или ученика, включително и документи от детската градина при наличие на такива, необходими за извършване на оценката;
4. протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия, и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при деца и ученици с хронични заболявания.

Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от 1 до 3 месеца от началото на учебната година или от подаването на заявлението на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, до директора на детската градина или училището.

Оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е функционална.

При извършването на оценката на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, увреждането и функционирането се разглеждат като следствие от взаимодействието между здравословното състояние (заболявания, разстройства и нарушения) и факторите на средата (контекста) в съответствие с Международната класификация на функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на Международната класификация на болестите – МКБ 10 на СЗО.

Оценката на децата и учениците се извършва с Карта за функционална оценка на индивидуалните потребности на ученик със специални образователни потребности.

Оценката на функционирането на детето или ученика включва:

1. общ здравен статус на детето или ученика, физическо развитие;
2. емоционално и социално развитие (игрови умения; отношения с връстници; отношения с възрастни; социално приемливо поведение; самооценка; ниво на независимост; поведение, съответно на възрастта; умения за самообслужване и самостоятелност; риск от нараняване; хиперактивност);
3. познавателно развитие (памет; внимание; мислене; интелект);
4. езиково и говорно развитие и комуникативни умения (латерализация; гнозис и праксис; рецептивна реч; експресивна реч; писмена дейност;

математически умения; невербална комуникация; комуникативна функция на езика);

5. обучение (постижения в образователния процес; обучение по учебни програми по общообразователни учебни предмети; обучение по учебни програми по учебни предмети или модули за професионално образование и обучение; участие в терапевтични програми);

6. семейни отношения (контакт с родителите или други членове от семейството, честота на контактите, качество на контактите; основни грижи и закрила; емоционална връзка и стабилност на отношенията в семейството; родителски стил на възпитание);

7. социална среда (семейна история; разширено семейство; жилищни условия; социални характеристики и ресурси на средата).

На родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, се предоставя

копие от попълнената Карта за функционална оценка на индивидуалните потребности на ученика.

При несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика със специални образователни потребности, извършена в детската градина или училището, той може да подаде заявление до директора на съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование за организиране на повторна оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика в 14-дневен срок от извършването на оценката от екипа за подкрепа за личностно развитие.

В случаите на несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценката на индивидуалните потребности по е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът на детската градина или училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика.

Директорът на училището изпраща копие от протокола с оценката и решението на екипа за подкрепа за личностно развитие за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика със специални образователни потребности в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование в 3-дневен срок от извършването на оценката за одобряване на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности.

Стъпка 3

Изготвяне на план за подкрепа на детето или ученика.

Планът за подкрепа включва:

1. целите, задачите и конкретните дейности за допълнителна подкрепа за личностно развитие;
2. описание на възможностите, силните страни и потенциала на детето или ученика за включване и участие в образователния процес и в дейността на институцията;
3. определяне на вида и формата на обучение;
4. определяне на вида на допълнителната подкрепа и на конкретния срок за предоставянето ѝ;
5. определяне на конкретни образователни цели и очаквани резултати от обучението на детето или ученика;
6. определяне на начини за оценяване на напредъка на детето или ученика;
7. определяне на специални педагогически, терапевтични и други методи и средства за постигане на целите;
8. определяне на честотата на осъществяване на дейностите за допълнителна подкрепа;
9. описание на екипната работа с детето или ученика, на ролята и отговорностите на педагогическите специалисти и на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, при предоставянето на допълнителната подкрепа;
10. описание на необходимите ресурси за допълнителната подкрепа и за ефективен преход между институциите или между отделните етапи и степени на образование и на координацията на работата с децата и учениците, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие;
11. определяне на часовете за ресурсно подпомагане – за дете или ученик със специални образователни потребности.

Стъпка 4

Предоставяне на допълнителна подкрепа

Краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика се предоставя за определено време в процеса на предучилищното и училищното образование, като:

1. за деца или ученици със специални образователни потребности обхваща период от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование;

2. за деца и ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай, която се осъществява в училище в сътрудничество с отделите за закрила на детето;

3. за деца и ученици с изявени дарби обхваща период от минимум една учебна година. В началото на всяка учебна година се оценява необходимостта от предоставяне на такава подкрепа до края на съответния етап от степента на образование;

4. за деца и ученици с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечението на детето или ученика. При необходимост срокът ѝ се удължава в зависимост от здравословното състояние на детето или ученика. При прекратяване на медицинската грижа екипът за подкрепа за личностно развитие на детето или ученика извършва оценка за необходимостта от предоставяне на подкрепа, каквато се предоставя на деца или ученици със специални образователни потребности.

Дългосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение на детето или ученика в детската градина или училището.

В зависимост от индивидуалните потребности на децата и учениците с тях работят следните специалисти за допълнителна подкрепа за личностно развитие:

1. при сензорни и/или неврологични увреждания и при множество увреждания – ресурсен учител, рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца и ученици с нарушено зрение, логопед, психолог, а при необходимост лекар, социален работник;

2. при обучителни трудности – логопед, психолог, ресурсен учител;

3. при прояви от аутистичния спектър – ресурсен учител, логопед, психолог;

4. при емоционални и/или поведенчески затруднения – психолог и/или педагогически съветник, социален работник, а при необходимост помощник на учителя и психотерапевт;

5. при наличие на риск – психолог и/или педагогически съветник, социален работник, а при необходимост помощник на учителя и медиатор от общността на детето или ученика;

6. при изявени дарби и способности в различни области – учител (учители) и специалисти, съобразно изявените дарби и способности на детето или ученика, а при необходимост педагогически съветник и/или психолог;

7. при хронични заболявания – психолог и/или педагогически съветник, а при необходимост лекар или друг медицински специалист.

Стъпка 5

Проследяване на напредъка

Напредъка в развитието на детето или ученика се проследява на всеки три месеца от учебното време през учебната година и при необходимост внася промени в плана за подкрепа и в индивидуалните учебни програми след информирано писмено

съгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето.

Приложение 1

ПРАВИЛА за работа на Екипите за подкрепа за личностно развитие на ученици за учебната 2024/2025 година

ПРАВИЛА

за работа на Екипите за подкрепа за личностно развитие на ученици

за учебна 2024/2025 г.

I. Общи положения

1. Целта на настоящите правила е постигане на качество на образованието чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците чрез осигуряване на ефективно функциониране на Екипите за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) с оглед изпълнение на чл. 188 и чл. 189 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и Глава четвърта, Раздел I – III от Наредбата за приобщаващото образование.
2. Правилата са изготвени в съответствие с действащата нормативна уредба в системата на предучилищното и училищното образование и са неделима част от училищната политика за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, в съответствие с чл. 174, ал. 2 от ЗПУО.
3. Училището провежда политики за повишаване на качеството на образованието, неизменна част от което е приобщаващото образование.
4. Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици, и училището активира и включва ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

5. На децата и учениците от ОУ „Иван Вазов“ град Видин се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните потребности на всеки ученик.

6. Подкрепата за личностно развитие на учениците се организира и осигурява в съответствие с утвърдените национални, областни и общински стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

II. Допълнителна подкрепа за личностно развитие

1. В правомощията на училището е да осигури допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците.

2. Допълнителната подкрепа за личностно развитие (ДПЛР) се предоставя като краткосрочна или дългосрочна.

3. ДПЛР включва:

3.1. работа с ученик по конкретен случай;

3.2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;

3.3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;

3.4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

3. 5. ресурсно подпомагане.

4. ДПЛР се предоставя на деца и ученици:

4.1. със специални образователни потребности;

4.2.в риск;

4.3.с изявени дарби;

4.4.с хронични заболявания.

5.Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за ДПЛР се определят с план за подкрепа на ученика. Планът за подкрепа за учениците определя и часовете за ресурсно подпомагане.

6.ДПЛР се предоставя в зависимост от плана за подкрепа на ученика, в който се посочват конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие и необходимите специалисти за предоставянето на подкрепата.

7.ДПЛР на учениците се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Оценката се извършва от ЕПЛР на ученика, утвърден със заповед на директора на ОУ „Иван Вазов“ град Видин за конкретен ученик по чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.

III. Състав на ЕПЛР

1. ЕПЛР в училището се създава със заповед на директора, на основание чл. 188, ал. 3 от ЗПУО, във връзка с чл. 128, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование, за конкретен ученик със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, за всяка учебна година.
2. В състава на ЕПЛР задължително участват психолог и/или педагогически съветник, както и логопед. В екипа може да участва ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето или ученика. В екипа може да се включват представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Задължително в състава на ЕПЛР се включват подходящи специалисти в зависимост от наличието на индикации за:

- СОП – психолог, логопед, ресурсен учител;

- увреден слух или с нарушено зрение – рехабилитатор на слуха и говора или учител на деца и ученици с нарушено зрение, учителите в групата/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището;
- риск – психолог и/или педагогически съветник, и логопед, учителите в групата/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището;
- изявени дарби – учителите в групата/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището, психолог или педагогически съветник, или от специалистите, които обучават или тренират ученика в център за подкрепа за личностно развитие, в Националния дворец на децата или в спортен клуб;
- хронични заболявания – психолог, учителите в групата/класния ръководител и учителите, които преподават на ученика в училището, медицинския специалист в здравния кабинет в сътрудничество с личния лекар на детето или ученика.

При извършване на оценката може да участват и други специалисти извън посочените. В работата на екипа на ученика участва родителят, а при необходимост – и представител от съответния РЦПППО и/или от ЦПЛР.

IV. Функции на ЕПЛР

1. Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика изпълнява следните функции:
 - 1.1. идентифицира силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
 - 1.2. извършва оценка на индивидуалните потребности на ученика;
 - 1.3. изготвя и реализира план за подкрепа;
 - 1.4. извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай;

- 1.5. определя необходимия инструментариум за извършване на оценката на индивидуалните потребности на ученика и определя правила за работата си;
- 1.6. проучва документите и информацията за ученика;
- 1.7. обсъжда проведената оценка и наблюденията на всеки член от екипа и формулира общо решение за предоставяне на допълнителна подкрепа в протокол от заседанието; 1.8. информира директора на училището за взетото решение за предоставяне на допълнителна подкрепа;
- 1.9. определя вида и формата на обучение на ученика въз основа на оценката на индивидуалните му потребности;
- 1.10. до един месец от извършването на оценката на индивидуалните потребности при необходимост разработва индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по един или повече учебни предмети за ученици със специални образователни потребности и за ученици с изяви дарби, съответно по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗПУО за учебната година;
- 1.11. до един месец от извършването на оценката на индивидуалните потребности разработва индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за ученици със специални образователни потребности и с множество увреждания; в случай че учениците се обучават в центрове за специална образователна подкрепа, индивидуалните учебни планове и програми се разработват в сътрудничество между училището и центъра за специална образователна подкрепа;
- 1.12. проследява напредъка в развитието на ученика два пъти през учебната година и при необходимост внася промени в плана за подкрепа и в индивидуалните учебни програми след информирано писмено съгласие на родителя, който е длъжен да оказва съдействие за изпълнението на плана за подкрепа на детето или ученика;
- 1.13. извършва консултативна дейност с учениците, с учителите, с родителите за приемане и приобщаване на децата и учениците със

специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания в детската градина и училището;

1.14. изготвя доклади в електронен вид за дейността на екипа до директора на училището, съответно в 7-дневен срок след края на първия учебен срок и в 10-дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година.

V. Оценка на индивидуалните потребности на ученика за осигуряване на ДПЛР

1. Оценката на индивидуалните потребности на ученик се осъществява от ЕПЛР. Тя е процес на събиране и анализиране на специфична информация за неговото функциониране – силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация.

2. При идентифициран риск от обучителни трудности учениците се насочват към оценка на индивидуалните им потребности с цел осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Насочването се извършва, след като педагогическите специалисти, които работят с детето/ученика, и координаторът обсъдят наличната информация от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието, сведения от педагогически специалисти за силните страни; сведения от педагогически специалисти в детската градина или училището или от други специалисти за наличие на възможни рискови фактори в средата на тези деца или ученици; данни от информацията, която придружава тези деца и ученици от детската градина, включително за предоставяни дейности по обща подкрепа за личностно развитие в детската градина; данни от установяването на готовността на тези деца за училище, от логопедично изследване, материали от портфолио и други. За резултатите от обсъждането се уведомява родителят.

3. ЕПЛР извършва оценка на индивидуалните потребности на ученици, за които родителят е представил следните документи:

- заявление до директора;
- статуси от проведени предварителни изследвания и консултации - психологични, логопедични, медицински, както и становище от специален педагог – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на ученика;

- всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на детето, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на детето или ученика, включително документи от детската градина, при наличие на такива;
- протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при деца и ученици с хронични заболявания.

При извършването на оценката се вземат предвид резултатите от ранното оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения, документите от личното образователно дело на ученика и материали от портфолиото на детето, други документи при необходимост по преценка на екипа.

За извършването на оценката на индивидуалните потребности на ученици с изявени дарби, ЕПЛР разглежда представените от родителя документи, удостоверяващи постиженията, класиранията на призови места на децата и учениците и др.

При извършването на оценката на индивидуалните потребности на ученик, учил в българско училище в чужбина, ЕПЛР може да разгледа и други документи, извън посочените.

4. При оценяването на индивидуалните потребности на ученик, което не владее български език, ЕПЛР извършва оценка на езика, който детето или ученикът владее най-добре, като при необходимост се ползва преводач, осигурен от родителя. При необходимост, в случай, че родителят не може да осигури преводач, се използва осигуреният от РУО преводач.

5. При ученици с индикации за **специални образователни потребности**, ЕПЛР оценява познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.

6. При ученици с индикации, че са **в риск**, ЕПЛР оценява рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда.

7. При ученици с индикации за **изявени дарби**, ЕПЛР оценява конкретните области на изявените дарби и способности.

8. При ученици с индикации с хронични заболявания, ЕПЛР оценява здравословното състояние на детето или ученика и влиянието му върху обучението.

9. Сроковете за извършване и продължителността на оценката на индивидуалните потребности на учениците е в зависимост от категорията ученици, съответно:

- СОП – до 3 месеца от началото на учебната година, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни. Може да се извърши оценка и през учебната година, ако се установи необходимост от оценка, като продължителността на оценяването е най-малко 14 дни и се извършва в срок до 3 месеца от установяването на необходимостта.
- изявени дарби, в риск и с хронични заболявания – не по-късно от 3 месеца от установяване на необходимостта от извършване на оценка и съобразно спецификата на всеки отделен случай.

Времето за индивидуалното оценяване на един ученик е по преценка на съответния специалист в зависимост от индивидуалните особености и потребности на ученика.

10. При извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците специалистите от ЕПЛР трябва да:

- използват адаптирани за българските условия инструменти, например DP-3: Рейтингова скала за оценка на детското развитие, WISC IV: Скала за интелигентност на Уекслер за деца, Conners 3:

Рейтингова скала за оценка на хиперактивността и коморбидните състояния, CARS2: Рейтингова скала за оценка на детския аутизъм, методики за функционална оценка като методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците, методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания, методики за вербално и невербално оценяване - ПЕКС (PECS) система, МАКАТОН, комуникация „ръка в ръка“, метода Тадома, метода С-МАР и други;

- вземат предвид образователните и личните постижения на ученика;
- вземат предвид социалното и емоционалното развитие на ученика;
- използват формални и неформални методи на наблюдение и оценка;
- използват събраната до момента информация за ученика по чл. 29 от Наредбата за приобщаващото образование;
- вземат предвид информацията за ученика, предоставена от ръководители на социални услуги в общността, в случаите, когато детето или ученикът ползват такива, както и от лечебни заведения при необходимост;
- вземат предвид мнението на родителя;
- вземат предвид мнението на ученика – при възможност;
- гарантират достъпа на информация за родителя през всички етапи на оценяващия процес;
- спазват етичния кодекс на образователната институция.

Оценката на учениците се извършва индивидуално от всеки специалист в екипа при отчитане на силните страни и възможностите за участие в образователния процес на детето или ученика.

11. Оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците е функционална.

12. При оценката на учениците с индикации за **специални образователни потребности**, ЕПЛР разглежда увреждането и функционирането като следствие от взаимодействието между здравословното състояние и факторите

на средата в съответствие с Международната класификация на функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на Международната класификация на болестите - МКБ 10 на СЗО. Спазват се следните изисквания:

- Оценката се извършва съгласно Картата за функционална оценка на индивидуалните потребности на дете/ученик със СОП и с хронични заболявания.
- Всеки специалист от екипа попълва съответната на неговата компетентност част от Картата за оценка, като отделните части се съгласуват между специалистите и се вписва общо становище за функционирането на детето и за необходимата допълнителна подкрепа.
- Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика. Ако пожелае, родителят получава копие от попълнената Карта за функционална оценка.
- Класният ръководител познава картата за оценка, която е неразделна част от личното образователно дело на ученика в националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО) и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга в системата на предучилищното и училищното образование.
- При несъгласие на родителя с оценката на индивидуалните потребности на ученика със СОП, той може да подаде заявление до директора на съответния РЦПППО за организиране на повторна оценка на индивидуалните потребности на ученика в 14дневен срок от извършването на оценката от екипа за подкрепа за личностно развитие. Родителят посочва в заявлението мотивите за

несъгласието си с оценката на индивидуалните потребности на детето или ученика със СОП.

- В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа директорът писмено уведомява дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на ученика с цел осигуряване на неговия най-добър интерес. Училището задължително организира предоставянето на дейности за обща подкрепа за личностно развитие на ученика.

13. При оценката на индивидуалните потребности на ученици с индикации, че са в риск, ЕПЛР извършва оценяване на рисковите фактори за развитието на ученика, като оценява:

- история на здравословното състояние на ученика;
- неблагоприятни условия в средата/ситуацията на ученика;
- стресови събития в живота на ученика;
- демографски фактори, оказващи влияние на развитието на ученика.

Елементите на оценката включват:

- индивидуални фактори в развитието – използва се Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика по чл. 78, ал. 3 от Наредбата за приобщаващото образование; отчита се и разбирането на ученика за проблема;
- фактори в средата на ученика – отчитат се загубите и травматичните събития или събитията с негативно влияние върху развитието и обучението на детето или ученика;
- подкрепяща среда – отчитат се обкръжението на ученика, общността в училището, формирането на приятелства, участието в занимания по интереси и други.

14. При извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците с индикации за изявени дарби, т.е. които проявяват способности в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и имат постижения, надвишаващи постиженията на техните връстници, ЕПЛР използва информация, предоставена от учители, родители, деца и ученици или получена след изяви на ученика. ЕПЛР установява съществуват ли затруднения в

обучението по един или повече учебни предмети и дава мнение за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за преодоляване на обучителните трудности. Оценката се извършва съгласно Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика по чл. 78, ал. 3 от Наредбата за приобщаващото образование.

V. Заседания и решения на ЕПЛР

1. Екипът за подкрепа за личностно развитие провежда общи срещи не по-малко от три пъти през учебната година – в началото на учебната година и в края на първия и на втория учебен срок. Родителят се запознава с датите на срещите.
2. При възникнала необходимост заседание може да се провежда и извънредно. Ръководителят на екипа отправя покана за участие на родителя преди провеждането на извънредното заседание с писмо, по имейл или в телефонен разговор.
3. Задължителните три заседания са редовни, когато на тях присъстват всички членове на екипа.
4. Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината членове на екипа.
5. Заседанията, които се провеждат извън определените три заседания, са редовни, когато на тях присъстват поне половината от членовете на екипа. Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината от присъстващите членове на екипа в конкретното заседание.
6. За всяко заседание на ЕПЛР се води протокол в хартиен или електронен вид, подписан от лицето, водещо протокола, и от психолога.

VI. Заключителни разпоредби

1. Педагогическите специалисти и членовете на ЕПЛР се задължават да спазват Правилата и да запознаят с тях родителите на децата и учениците.
2. Правилата се приемат с решение на Педагогическия съвет. Актуализациите на Правилата са по реда на приемането им.

3. Правилата са неделима част от училищната система/механизъм за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на ученици.